

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. VIII. S. PLacidus in Siciliam abiens, pluribus miraculis claret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A *Placidi quidem per Missas, die XIV Julii, post Chronicum Casinense editionis Parisiensis pag. 792 excusa. At sequitur ibidem Privilegium aliquod sub ejusdem Pontificis nomine, quod Baroni ad annum 748 suspectum habuit, tum ob proximitatem suam, tum quod Indictionem 1, quæ cum anno Zachariæ septimo concurrat, confundat cum anno Zachariæ primo: adeoque vereor, ut priori magis tuto fidei possit, quam posteriori, prout ibidem exstat; præterquam quod et Zachariæ Jussio contineat, propter quod fictitia interpolata videatur, in his verbis situm: Nec non Tertullo patricio plenariam ac solemnem Commemorationem unoquoque anno persolvant (Casinenses monachi) die xiiii Julii mensis; quibus de S. Placido hæc subduntur: Et beatissimo Placido similiter eadem die Commemorationem Missarum celebrent. Nec enim Zacharias illo mensium dies numerandi modo usus fuisse videtur. Si consulas Zachariæ litteras non paucas vel apud Baronium ab anno 743 usque ad annum 752, vel apud Labbeum tom. VI Conciliorum a col. 1494, nullus in illis mensis alicujus dies occurret, quin illum vel per Kalendas, vel per Nonas Zacharias explicarit, sive in litterarum subscriptione, ut passim in illis fit, sive in earum decursu, ut apud Labbeum col. 1500 videre est. Hinc § 2, in quo de antiquo S. Placidi cultu egi, de hac Zachariæ Jussione seu sanctione mentionem nullam feci. Ceterum Stephanus Aniciensis donationes illas omnes præterit, præter unicam, nempe Siculam, cujus, ut dixi, meminit Leo Marsicanus.*

§ VIII. S. Placidus in Siciliam abiens, pluribus miraculis claret.

S. Benedictus Placidum in Siciliam mittit.

C *oncessis a Tertullo in Sicilia bonis Benedictinæ familiæ diu quiete frui non licuit, si Actorum Mabillonianorum calculo standum est: viz enim sex septemve a donatione facta anni effluerant, quin illa senserint rapacium hominum violentas manus. Anno 536, ut ex num. 21 habemus (annum Stephanus Aniciensis non exprimit) versanti in Casinensi cœnobio una cum Placido S. Benedicto nunciatum fuit, vastari Congregationis apud Siculos bona, fructum nullum percipi inde amplius posse, nec porro penes illorum procuratores esse sarta illa lectaque servare. Obviandum malo credidit S. Benedictus, nec efficacius huic retundendo adhiberi posse remedium, quam si eo S. Placidum mitteret, qui paterna nuper bona sua auctoritate tueretur. Verba, quibus abeuntem Discipulum sanctus pater allocutus est, sic Acta Mabilloniana pene referunt num. 20, quasi illa Actorum scriptor suis ipse auribus percepisset: ita tamen de Gordiano loquitur, ut ab illo alium se prodatur. Itaque S. Benedicto verba tribuit, non quæ re vera protulisse is scitur; sed qualia dixisse, quoad vim sententiamque, suspicatus est. Idem judicium esto de iis, quæ S. Placidum elocutum esse, cum prodigia ederet, in consequentibus non raro tradit, quod semel monuisse, sufficiat. Itineris socii Placido dati sunt Gordianus et Donatus, quorum ille Romanus erat, litteris Græcis eruditus in primis, et Benedictinæ familiæ haud ita pridem adscriptus; cui hanc Sancti Vitæ verus illius auctor affinxit, ut fidem sibi auctoritatemque adscisceret, quam alioquin minus*

Tomus Octobris III.

nime erat reperturus, et ne sic quidem meritis est: alter vero, S. Placidi in martyrio socius, licet aliquanto prius pro fide occisus. Porro itineri se cum sociis Gordiano et Donato S. Placidus dedit eodem anno, nempe 536, tertio decimo Kalendas Junii seu die xx Maii, ex num. 21. Sed hæc, ut paulo post patebit, cum consequentibus non coherent.

E *119* *Eo igitur die Casino mane digressus S. Placidus vesperi Capuam attigit: Campaniæ Felicis civitas est, ætate S. Placidi inter Vulturum et Linternum fluvios sita; sed a sæculo ix ad eum locum, ubi olim pons veteris Casilini erat, translata. In Tabula chorographica Campaniæ Felicis apud Camillum Peregrinum tom. IX Thesauri Historiarum Italiæ parte II, Casino per Teianum Sidicinum, Cales et Casilinum via Latina, quam verosimiliter tenuit S. Placidus, Capuam ducit. Præerat urbi Capuanæ S. Germanus episcopus, ad diem xxx Octobris Sanctorum Fastis inscriptus; defunctus vero sub annum 544, ut scribit Ughellus. Is S. Placidum cum Sociis benigne excepit pro amicitia, quam S. Benedicto habebat, qui defuncti hujus episcopi animam in cælum ferri vidit, teste Gregorio Magno lib. II Dialog. cap. 33. Ceterum hoc loco S. Placidus prodigiorum initium fecisse videtur, ubi capitis dolore laborantem sanasse, nec non cæco visum restituisse fertur coram loci episcopo: nec enim ante miracula patrasse, quod sciam, legitur uspiam. Difficile sane credam, S. Placidum, quod Acta Mabilloniana num. 21 aiunt, jam tunc per totum orbem Romanum miraculorum fama radiasse.*

F *113* *Capua S. Placidus Calatiam ivit: ita legitur in Actis, a Mabillonio editis, et hic recitandis infra num. 24. Sed Galatiam habet Stephanus Aniciensis. Cluverii Tabula geographica, quæ de Samnio et Campania est, tom. II Antiquæ Italiæ pag. 1087 præfixa, Calatiam ad sinistram Vulturni (ab ostio ad mare Tyrrhenum adverso flumine versus ortum ejus procedendo) ripam exhibet, hodie Cajazzo Italis dictam. At inter tabulas Ortelianas Ptolemæi Geographiæ subnexas, quæ de Italia Antiqua est, et a Cluverio pariter concinnata, Calatiæ ad oppositum Vulturni ripam situm exhibet supra Capuam. Similiter et Tabula Peutingeriana Segmento quarto. Camillus Peregrinus in Tabula Campaniæ Felicis Dissertationi I de Campaniis veterum præfixa Calatiam a sinistra Vulturni ripa, a dextera vero Galatiam collocat Capuam inter et Caudium. Dubium igitur est primo, diversæne urbes fuerint Calatia (Cajazzo) et Galatia; dein, si diversæ fuerint, hæcne, an illa S. Placidus iter habuerit. Quod ad primum attinet, præter Calatiam, cui hodie Cajazzo nomen est, altera etiam ad oppositam Vulturni ripam civitas Caudium inter et Capuam videtur olim sita fuisse, cui Calatiæ pariter, seu Galatiæ nomen fuerit, eaque episcopali sede aliquando insignis. Nam, ut Peutingerianum Itinerarium præteream, apud Ughellum tom. VI Italiæ Sacræ auctæ col. 442 et seq. Gerberti Capuani archiepiscopi diploma exstat sub annum 978 ad Cajaciensem ecclesiam datum, cujus initium est: Probabilibus desideriis nihil attulimus tarditatis: fratrem jam et coepiscopum nostrum Stephanum vobis ordinavimus sacerdotem. Si tum Stephanus Cajaciensis seu Calatinus præsul ordinatus erat, aliam profecto sedem tenuisse operet, qui eidem diplomati in hunc modum subscripsit: Ego Aldericus Calactinæ ecclesiæ episcopus consensi et subscripsi.*

auctore J. B.

qui primo Capuam,

E

inde Calatiam,

F

AUCTORE
J. B.
non illam,

114 *Michaël monachus tamen in Sanctuario Capuano pag. 580 solam Calatiam, hodie Cajazzo dictam, agnoscit. An ergo Aldericus episcopus advena quidam fuit, alterius alibi civitatis fere cognominis episcopus, qui tunc forte Capuæ morabatur? Non id Michaël credit, et merito. Fuitne Cajaciensis episcopus, dictus tamen Calactinus ab antiquo civitatis nomine Calatia? Neque id dici potest, inquit Michaël: nam tunc temporis civitas illa Cajacia, non Calatia dicebatur. Nec dici etiam potest, inquit, Aldericum Cajaciensem quidem fuisse episcopum; sed locum Stephano cessione: sic enim episcopum quidem se, sed non Calactinum dicere poterat; nec Stephanus Alderico, sed Urso successit. Alio igitur se vertit Monachus. Ego, inquit, libenter credam, juxta illorum temporum barbaram Latinitatem a CALE deductum esse CALECTINUM, seu CALACTINUM. Cales autem est civitas Calvorum, ideoque episcopus Calactinus est, qui dicitur hodie episcopus Calvensis. Monacho citatus num. præcedenti Ughellus subscribit: Hæc Monachi, inquit, speculatio mihi arripit, et Aldericus adscribendus inter Calvenses episcopos, quemadmodum Leo (qui in diplomatis subscriptionibus Suranus scribitur, mutato o in u) inter Soranos recensendus. Leonem episcopum fuisse Soranum, citatis auctoribus facile assentior: Aldericum vero episcopum fuisse Calvensem, non item.*

que hodie
Cajazzo Ita-
lis dicitur,

115 *Huc moveor maxime Roberti Capuani principis diplomate, anno 1149 dato, in quo Calactinæ ecclesiæ situs a Calvensi civitate diversus assignatur. In illo diplomate paulo post initium sic loquitur Robertus apud citatum Ughellum de Episcopis Casertanis tom. citato Italiæ Sacræ auctæ: Per hoc principale scriptum in perpetuum damus, tradimus, concedimus et confirmamus in ecclesia Calatina, vocabulo S. Mariæ, in qua dominus Rainulphus, Dei provisu Casertanus episcopus, præesse videtur, omnia, quæ præscripta ecclesia Calatina modo possidere videtur, et quæ in antea juste ac legaliter acquisierit. Unde in primis intelligitur, Calatinam ecclesiam Casertanis episcopis ea tempestate paruisse. Atqui Calvensis civitas proprium jam tunc habebat episcopum: nam, teste Ughello tomo VI citato col. 477, Calvensis episcopi mentio est in Historia Translationis S. Marci Solitarii, quem e monte Massico ad cathedralem suam anno 1094 traduxit S. Bernardus Carinolensis episcopus; et Calvensi ecclesiæ Petrus Capuanus anno 1141 præsidebat. Dein vero ita Robertus pergit: Iterum per hoc videlicet principale scriptum damus, tradimus et concedimus ac confirmamus in prædicta ecclesia Calatina, ut tu, prædicte domine Rainulphi, episcopo Casertane, et successoribus tui, et vestri homines in Calatino tantum territorio habitantes, potestatem habeatis mittendi animalia vestra, et vestrorum hominum ad pascendum in montibus et planis et in paludibus nostris, et ligna de silvis nostris tollere, quemadmodum milites Magdaloni habitantes hactenus usualiter habere soliti sunt et habent. Cum igitur Calatini territorii incolis diplomatis hujus vi iisdem locis pecora pascere ac ligna cædere licuerit, quibus et militibus Magdaloni morantibus, hos ab illis intervallo saltem non magno remotos fuisse necesse est. Quin et in ipso Magdaloniensi territorio sitam fuisse ecclesiam S. Mariæ de Calatia, liquet et bulla, qua Sennes Capuanus archiepiscopus Rainulpho Casertano episcopo, de quo supra, varias confirmat ecclesias, et has inter*

in castro Magdaloni et territorio ejusdem... ecclesiam sanctæ Mariæ de Calatia. Magdalorum autem haud procul Caserta, hanc inter et Nolam notatum invenio in Tabula regni Neapolitani Julii Cæsaris Capaci tom. Historiarum Italiæ supra citato.

116 *Hinc Michaël Monachus in Recognitione Sanctuarii Capuani pag. 85, abjecta priora de Calatia sententia, sic scribit: Anno 1635 Casertæ inventum est privilegium Goberti principis Capuani, per quod episcopo Casertano conceduntur et confirmantur terræ ecclesiæ Calatinæ in Matalone. Igitur omnino dicendum, episcopum Calatinum fuisse episcopum loci circa Matalonem, qui dicebatur CALACTIA seu CALATIA, cujusque mentio est in bulla episcopi Casertini. Dicendum quoque inde translatum episcopium et dictum esse Casertanum. Addit his denique Peregrinus de Campania Felici Dissertatione 2, cap. 27: Ceterum si hæc jam male nota Calatia, ut ex Livio colligitur, prope eum locum fuit, ubi hodie est Madaloni castellum, eademque, ut itinerarium Peutingerianum docet, a Capua abfuit sex millia passuum, certi possumus esse, eam istic loci fuisse, ubi hodieque manifesta apparent indicia fossæ atque muri haud admodum amplæ urbis, cujus supersunt exigua nonnulla in campestri loco et desolata templa. Ab horum maximo, quod aliis est integrus et dedicatum S. Jacobo Apostolo, tractus iste nomen habet, qui alio modo ab nomine extinctæ urbis appellatur etiam LE GALAZZE. Verum de Calatiarum distinctione hæc satis: restat, ut et de altero, quod supra propositum fuit, puncto pauca dicamus; quam nempe e duabus cognominibus aut fere cognominibus civitatibus S. Placidus Capua profectus ac Beneventum properans adierit, ac patris prodigiis illustravit.*

117 *Mabilionis his Actorum verbis, mihi num. 24: Inde quoque Sanctus Domini dum recessisset, ac juxta civitatem Calatiam iter ageret etc. hæc subjicit: Pro CALATIA, Cajazzo, scribendum esse GALATIUM seu GALITIAM, suspiciatur Michaël Monachus in Sanctuario Capuano pag. 330, alias (inquit) devium et longiusculum fecisset iter. Quod et mihi verosimilius apparet: si enim Capua Calactiam (hodie Cajazzo) et inde per Furcas Caudinas Beneventum petisset; omnino ter Vulturum fluvium superare debuisset. Primo cum Casino Capuam: iterum cum Capua Calatiam, hodie Cajazzo, ut ponimus; ac tertio cum hinc per Furcas Caudinas Beneventum properavit, quæ via sane tortuosa fuisset. Contra rectior via, quæ Capua Galatiam, et hinc per Furcas Caudinas Beneventum ducit; ut adeo S. Placidus eo tractu iter instituisse videatur, qui in Itinerario Peutingeriano hoc modo describitur: Capuæ, Calatiæ, ad Novas. Caudio. Benevento. Porro quid hoc loci egerit Placidus, vide in Actis Mabilionianis a num. 26 usque ad num. 28, quæ apud Stephanum Aniciensem paulo succinctius descripta sunt. Miracula illic plurima patrasse invenies, quæ commentatione non indigent: vellem vero, ut aliunde ad manum esset, unde magna illa miraculorum, quæ tum hic, tum aliis, in decursu memorandis, locis patrasse perhibetur, multitudo solidius confirmari posset. S. Placidum alio abeuntem nunc sequor.*

118 *Galatia Furcas Caudinas petiit, paribus fere prodigiis hac itinerantem comitantibus: sitæ autem sunt Furcæ Caudinæ in Hirpinis, Romani exercitus clade memorabiles, et Stretto d'Arpaia*

D

et Casmum
inter et Val-
turnum flu-
vium sita est,

E

sed quæ trans
illum supra
ceteram Ca-
puam olim
fuit;

F

cum Furcas
Caudinas,
Beneventum

A nuncupantur; quas in Apulia perperam fecit Ortelius. Inde Beneventum, tum Canusium adiit; utroque loco, ut Acta aiunt, a locorum præsulibus perhonorifice exceptus. Benevento, Samnitum olim urbi et Colonia in Hirpinorum confinio, præerat S. Marcianus, ad diem xiv Junii inter Sanctos relatus, de quo Papebrochius tom. II Junii ad prædictum diem, et Ughellus tom. VIII Italiæ Sacræ auct. col. 17. Observat autem Papebrochius, antiquiorem de Marciano mentionem non reperiri, hæc, quam ex Actis S. Placidi modo attingimus. Episcopum autem Acta recte appellant, eo quod nondum S. Placidi ætate metropolitana dignitate sedes Beneventana gauderet, quo illum honore Joannes Papa anno 969 insignivit, ut scribit Viperæ de Episcopis et archiepiscopis Beneventanis pag. 69.

Canusiumque adit;

119 Canusio, episcopali quondam in Apulia civitati, modo Barensi archiepiscopatus unitæ, præerat S. Sabinus hujus nominis II, cujus Acta apud nos habes tom. II Februarii ad diem ix ejusdem mensis. Familiaris hic S. Benedicto fuit: nam hunc visere solitum, scribit Gregorius lib. II Dialog. cap. 15 his verbis: Præterea Canusinae antistes ecclesiæ ad eundem Dei famulum venire consueverat, quem vir Dei pro vitæ suæ merito valde diligebat. Idem legitur in S. Sabini Vita tom. II Februarii pag. 324. Igitur prædicti Christi famuli faciem omnes proceres et præcipui viri Italiæ sæpius videre cupiebant, et cum viro sanctissimo cœlestibus pabulis epulari. Unde et cum Germano, Capuanæ ecclesiæ pontifice, crebris familiaritatibus conveniebat. Sed et cum Benedicto Christi famulo in Cassino castro posito, assidua amicitia loquebatur, eumque invisere per singulos annos consueverat. Qui cum S. Benedicto tanta necessitudine conjunctus erat, credibile admodum est, et S. Placido amicum fuisse, ut vel hinc nefas sibi existimare poterit Placidus, cum Canusio iter ageret, insalutatam præterire.

sed ante annum 537,

120 Verum qui id accidere potuit anno 536, cui Acta Mabilloniana Placidi et Casino monte discessum illigant num. 21 et quidem diei 20 Maii, quo Capuam venit apud S. Germanum hospitatus? Inde Beneventum adiit et S. Marcianum incisit. Post aliquos dies, ut num. 36 legitur, a S. Sabino amantissime exceptus est, apud quem triduo moratus fuit: demum totidem moratum esse tum Capuæ, tum Beneventi; his denique jungamus dies aliquot conficiendo itineri impensos: ii sane non eo erunt numero, quin facile sub finem Maii vel principium Junii Canusium pervenire poterit. At eo tempore S. Sabinus in diaccesi sua non versabatur: nam sessioni primæ concilii Constantinopolitani anno 536 sæto Nonas Maias seu die 2 Maii celebratæ tamquam Sedis Apostolicæ legatus interfuit, uti et postremæ pridie Nonas Junii, velut apud Labbeum tom. V Conciliorum col. 3 et 98 videre est. Post celebratum vero concilium in Lyciam prius deflexit, quam in Italiam reverteretur; unde non nisi 536 ultra Junium jam profecto, vel sequenti Canusium rediit.

contra ac Acta parum consequenter dicunt.

121 Hinc itaque rursus conficitur, non Gordianum, sed imperitum ac recentioris ætatis auctorem, ista scripsisse: fieri enim non potuisset, ut Gordianus itineris socius Canusii se vidisse Sabinum scriberet, quem tunc alibi versatum esse ostendimus. Cui igitur anno S. Placidi in Siciliam profecto erit assignenda? Quamquam non sit, unde is annus certo determinetur, placet tamen

Bollandi in Commentario ad Acta S. Sabini num. 31 conjectura, qua S. Placidum anno 530 aut non longe post: et certe ante annum 536 in Siciliam abiisse vult. Huc accedit et Mabillonius in Præfatione ad tomum I Actorum Benedictinorum § iv inquit: In vulgatis S. Placidi Actis num. 20 (apud ipsum) inter ejus in Siciliam anno Domini dxxxvi consignatur. Mallem anno dxxxiv ante bellum Gothicum, præcipue cum Sabinus Canusinus episcopus, quem Placidus tum invisisse dicitur, anno dxxxvi Constantinopoli versaretur. Et sane in hac sententia Placidus videre Canusii Sabinum potuit, non ante annum 535 Constantinopolim profectum, et tempus sufficiens inter donationem bonorum Siculorum, Benedicto anno 529 secundum Acta factam, et S. Placidi in Siciliam discessum interjicitur, ut ea interim ab alienis, ut Acta narrant num. 19, minus fortasse novi et religiosi viri humilitatem, quam viri primarii potentiam pertimescentibus, occuparentur.

122 Extremam Calabriae oram, qua hæc Siciliam respicit, Rhegium occupat, quo in Siciliam trajecturus sese recepit S. Placidus, ubi a loci episcopo Sisinnio benigne est habitus: hujus episcopi memoria alibi, quam in his Actis reperiri non videtur. Inter sanctos Rhegienses episcopos numeratur de Ughello tom. IX Italiæ Sacræ auct. col. 323. Non meminit tamen illius Ferrarius in Catalogo Sanctorum Italiæ, nec Politus lib. de Sanctis Calabriae. Ughellus testem nullum adhibet, sed solum Acta S. Placidi præ oculis habuisse videtur, ita de illo scribens: S. Sisinnius, civis et episcopus Rheginus, floruit anno 536. Sedit plus minus annis 25. Hic S. Placidum, D. Benedicti discipulum, inelytumque Christi martyrem Roma Messanam tendentem perbenigne biduo Rhegii hospitio recepit, tandem vitæ sanctitate illustris ad caelum evolavit, dies tamen ignoratur. Qua porro via Canusio discedens ac Rhegium properans Placidus inceserit, quasque civitates adierit, neutra Acta exponunt. Quod autem Ughellus mox laudatus Placidum Roma in Siciliam abiisse ait, id plane perperam facit; Casino enim eo profectum aiunt; neque Casino Rhegium euntibus Roma transeundum, quam a tergo longe relinquunt. Tandem Rhegio navi solvens Placidus una cum sociis Donato et Gordiano Messanam, Siciliæ urbem, ad freti Siculi oram feliciter appulit.

123 Morabatur Messanæ ea tempestate Messalinus quidam, Tertullo S. Placidi patri intima necessitudine conjunctus: itaque Placidum non modo suis ædibus peramanter excepit, sed omni etiam obsequii genere prosecutus est: Sanctus vero, qui ad vindicanda paterna bona illuc advenerat, id satagit maxime, ut quam celerrime, qua a S. Benedicto in mandatis habebat, impleret. Itaque eodem, quo advenerat, die, post aliquot de rebus divinis cum Messalino colloquia, de paternis bonis quæstionem habet, horum procuratores accessit. Desiderabat enim, inquit Acta Mabilloniana, mihi num. 41, videre singillatim loca, in quibus possessiones erant. Postridie vero, invento loco prope Messanæ portum ad condendum monasterium idoneo, mox operi manus admoveri jussit, quod quadriennio ad fastigium adduxit: monasterio vero adjecit ecclesiam, quam S. Joanni Baptistæ, magistri sui exemplum secutus, sacram voluit. Dedicationis autem officio, ut citata Acta num. 56 habent, functus est Messanensis episcopus quinto Kal. Augusti sub annum 540,

AUCTORE
J. B.

Canusio Rhegium, inde Messanam

E

F

venit, ubi monasterium et ecclesiam, quam S. Joanni Baptistæ

AUCTORE
J. B.

540, quarto nimirum anno, ex quo Casino Placidus discesserat, quod quidem Acta anno 536, ut supra diximus, illigant; at verius ad annum circiter 534 referendum esse, pariter diximus, si S. Placidus Sabinum Canusii viderit.

Messanensis
episcopus,
Actorum scri-
ptori verosi-
militer igno-
tus, conse-
cravit,

424 Porro mirari hic subit, cur horum Actorum fabricatorem vel interpolatorem, qui Germanum Capuanæ, Marcianum Beneventanæ, Sisinium Rhegiensis ecclesiæ episcopos nominatim in superioribus expressit, hic Messanensis episcopi (de quo nulla prorsus apud Stephanum Aniciensem mentio est) nomen præter morem non prodiderit. An forte id ignoravit? De Gordiano equidem id dici nequit. Recentior igitur aliquis ista scripsisse videtur, qui vel episcopi Messanensis nomen ignoraverit, vel caute suppresserit: forte quod Eucarpum aliquem anno 504 ex sexta synodo Romana sub Symmacho Papa celebrata; item aliquem sub Pelagio II anno 577 ad Pontificatum evecto, qui Eucarpio Messanensi episcopo Catanensis ecclesiæ visitationem injunxit, Messanæ sedisse dicerat; nec tamen ausus fuerit Eucarpum nominare, quod annum tum 504, tum 577 ab anno 540 intervallo nimis longo distare autumarit, ut Eucarpio ecclesiæ S. Joannis Baptistæ dedicationem adscriberet; nec alium nosset, qui tunc ecclesiæ Messanensi præfuerit. Ceterum spectata S. Placidi virtus, pluribusque prodigiis Messanæ illustrata, id brevi effecit, ut præter Donatum et Gordianum, quos secum Casino adduxerat, recens a se conditum monasterium ad triginta usque alumnos numeraret, qui sub ejus auspiciis se Benedictino instituto et obsequio divino manciparunt.

conditum et
alumnus au-
xit.

425 Primum id monasterium fuit, quod Benedictinus Ordo extra Italiam habuit. Glannafoliensis monasterii, quo nullum antiquius habuit in Gallis, constructionem ad annum 543 Mabillonius refert. Yepesius ad annum 537 Siculis Benedictinis præ Hispanis et Gallis antiquitatis palmam sponte concedit; at illam præ Gallis Hispanis tribuit, fundatum eo anno scribens monasterium S. Petri de Cardenna in diocesi Burgeni. Num vere, ad propositum nostrum non admodum facit: id certum Yepesio imposuisse Pseudo-Maximi Chronicon. Hæc igitur missis, ad Placidum Messanæ agentem redeo. Dubium esse non potest, quin Messanenses monachi sub Placidi auspiciis religiosæ vitæ numeros omnes accurate expleverint: quibus hic exemplis præluxerit Sociis, exponit Yepesius ad annum 536, cap. 3 Mabilloniana S. Placidi Acta, mihi num. 51, sic contrahens: Si cellæ seu penuriæ seu vinarie rationes ad calculum exigas, sanctus Pater perpetuum Quadragesimam egit. Sub junium autem vernum diebus Solis, Martis ac Jovis aliquid panis et aquæ indulsit aridis faucibus ac inani stomacho: reliquis a mica etiam et gutta abstinuit. A quo tempore se Deo nuncupavit, horrido cilicio indutus semper fuit, frustra indignante pelle. Plerumque diei et noctis contrivit nunc legendo, nunc orando. Quando fessis genibus niti jam amplius haud poterat, humi sessum se recipiebat, quæ illi pro cella et lecto erat. Multa dein ex eisdem Actis (Stephanus Aniciensis horum non nisi generatim meminisse) hausta commemorat de Sancti in Deum amore, sui abdicatione, mundi contemptu, monasterii cura, morum constantia, gravitate, affabilitate, de studio pauperum, de virtutibus ceteris, quibus procul dubio discipulos ad sedulam sui imitationem non mediocriter incitavit.

C

426 Primum id monasterium fuit, quod Benedictinus Ordo extra Italiam habuit. Glannafoliensis monasterii, quo nullum antiquius habuit in Gallis, constructionem ad annum 543 Mabillonius refert. Yepesius ad annum 537 Siculis Benedictinis præ Hispanis et Gallis antiquitatis palmam sponte concedit; at illam præ Gallis Hispanis tribuit, fundatum eo anno scribens monasterium S. Petri de Cardenna in diocesi Burgeni. Num vere, ad propositum nostrum non admodum facit: id certum Yepesio imposuisse Pseudo-Maximi Chronicon. Hæc igitur missis, ad Placidum Messanæ agentem redeo. Dubium esse non potest, quin Messanenses monachi sub Placidi auspiciis religiosæ vitæ numeros omnes accurate expleverint: quibus hic exemplis præluxerit Sociis, exponit Yepesius ad annum 536, cap. 3 Mabilloniana S. Placidi Acta, mihi num. 51, sic contrahens: Si cellæ seu penuriæ seu vinarie rationes ad calculum exigas, sanctus Pater perpetuum Quadragesimam egit. Sub junium autem vernum diebus Solis, Martis ac Jovis aliquid panis et aquæ indulsit aridis faucibus ac inani stomacho: reliquis a mica etiam et gutta abstinuit. A quo tempore se Deo nuncupavit, horrido cilicio indutus semper fuit, frustra indignante pelle. Plerumque diei et noctis contrivit nunc legendo, nunc orando. Quando fessis genibus niti jam amplius haud poterat, humi sessum se recipiebat, quæ illi pro cella et lecto erat. Multa dein ex eisdem Actis (Stephanus Aniciensis horum non nisi generatim meminisse) hausta commemorat de Sancti in Deum amore, sui abdicatione, mundi contemptu, monasterii cura, morum constantia, gravitate, affabilitate, de studio pauperum, de virtutibus ceteris, quibus procul dubio discipulos ad sedulam sui imitationem non mediocriter incitavit.

§ IX. Conditum a S. Placido monasterium invadunt barbari: quinam hi fuerint.

Pronum erat, ut tam præclara vitæ institutio tum S. Placidi, tum monasterii ab illo constructi famam undequaque diffunderet: in Urbem igitur allata Fratibus ejus ac Sorori vivendi S. Placidi cupiditatem injectit: fuere autem hi Eutyehius, Victorinus et Flavia, quibus se itineris comites Faustus et Firmatus adjunxerunt, ut Acta videntur innuere: sed aliunde forsitan hæc nomina saltem partim mutuata esse, dixit §1. Messaniam feliciter procecti, classem, inquit Acta Mabilloniana num. 58, in littore solvunt, descendentesque de navi, ad sancti Johannis cœnobium tendunt, videntesque Fratrem, repleti sunt gaudio magno, qua de re equidem ambigere nefas est: sed vide, num consequenter Acta loquantur, dum subdunt: Et primo quidem non cognoverunt, ob id scilicet, quia ex quo beato Benedicto oblatum est, illum ulterius non viderant, et post tanti temporis spatium vir factus, et monachali habitu indutus, atque præ nimia abstinentia ac enormitate vigiliarum, corpore tabefactus et annihilatus erat. Quid enim? Messalinus, rerum Tertulli in Sicilia procurator, forte Placidum nunquam viderat; et tamen appulsus in Siciliam Placidum (quem jam tum vitæ austeritate maceratum fuisse, suspicari perinde licet, ac annis abhinc quatuor aut quinque) vix conspexit, quin illico Placidum e vultus forma ac lineamentis, quibus patrem referebat apprimè, agnovit, equoque desiliens ad ejus pedes fuerit provalutus. Audi Acta num. 41: Videns autem Messalinus beatum Placidum juxta maris littora stantem, formamque ejus vultui Tertulli patris ipsius assimilantem, equo, quo insiderat *, descendens, ad pedes ejus cecidit. Rectius, ut opinor, hæc de Messalino siluisset, quisquis hæc Acta seu scripsit seu interpolavit, prout siluit Stephanus Aniciensis. Sed ad S. Placidum, ejusque Germanos et Hospites redeamus.

S. Placidi monasterium in-
visum illius
Fratres;

E

* cui insiderat

F

427 Vix diebus aliquot mutuis colloquiis conversationibusque sese recrearant, cum omne eorum gaudium inopinatus omnino casus gravissimusque turbavit. Nocturnis Dei laudibus cum Fratibus ceterisque cœnobii Messanensis Alumnis vacabat Placidus, cum, effractis monasterii foribus, nihil tale suspicantes invadunt barbari, in vincula conjiciunt, an tandem post dierum aliquot tormenta, crudelissime interficiunt, quæ quidem a num. 59 Acta Mabilloniana fuse ac prolizè enarrant. Rei gestæ adjuncta præcipua hæc sunt. Annis quidem Christi 544, ut discrete habetur infra num. 83, classis barbaræ præfectus Mamucha, Abdalæ Hispaniæ regis idololatæ dux; barbari denique, Agareni seu Saraceni et pagani. En, inquit in hunc Actorum locum Mabillonius, errorum labyrinthus. Non pagani Hispaniæ sæculo sexto, quo S. Placidus martyrium subiit, occupabant, sed maximam partem Gothi, Callæciam Suevi, utriusque Ariani, illi quidem sub rege Theude, qui ab anno 531 ad 546 regnavit; Visigothis imperavit, hi vero sub proprio rege, sed ignoto... Hi pagani appellantur SARACENI infra num. 74 (nihil 80.) At Saracenos Hispaniam invasisse æra dumtaxat 661, hoc est, anno Christi 661: æra vero insequente victo

ubi a barbaris inopinato tam Monachi, quam Hospites occiduntur;